

**KARADAYI, GEBİZ VE TEKKE KÖYLERİNDE
(SERİK-ANTALYA) YAŞAYAN KARAKOYUNLU YÖRÜKLERİNİN
DOKUMA KÜLTÜRÜNDEKİ DEĞİŞMELER / CHANGES IN THE
WEAVING CULTURE OF KARAKOYUN YÖRÜKS LIVING IN THE
VILLAGES OF KARADAYI, GEBİZ AND TEKKE (SERİK – ANTALYA)**

Öznur AYDIN*

Özet

Teke yöresinde yaşayan Karakoyunlu aşireti ve bunlara mensup Karadayı, Gebiz, Tekke ve Töngüşlü yöreklerinin gelenek ve görenekleri; yerleşme, yayla göçleri, göç kültürü, çadır yaşamı ve kurulması ele alınarak, çeyiz, düğün, giyim kuşam, hamilelik ve doğum sonrası yörük inançları, bebek beleme, tuzlama, ad koyma kırk çıkarma, diş çıkarma, saç, tırnak ve köstek kesme ve ölüm adetleri hakkında, yörede yaptığım araştırmalar da kaynak kişilerden alınan bilgiler değerlendirilecektir. Ayrıca, Serik beldelerinde yapılan alan araştırmasında elde edilen ve sandıklardan tespit edilen seccâde (namazla), ala çuval, ehram, kilim, heybe ve torba türü dokuma çeşitleri tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gelenek, Göç, Çeyiz, Dokuma, İnanç.

Abstract

The aim of this paper is to explore the traditions, customs; settlement, seasonal plateau migrations, migration culture, tent life, tent construction, wedding traditions, dressing, pregnancy process, and the Yoruk beliefs after birth, traditional naming and caring of the babies in the Karakoyunlu tribe living in the Teke region and the related Yoruks of Karadayı- Gebiz- Tekke-Töngüşlü. This analysis is done in the light of the research I undertook in the region. In addition, the types of weavings such as seccade / namazla (prayer rugs), sacks, saddlebags and kilims will be introduced.

Keywords: Tradition, Migration, Dowry, Weaving, Fait.

* Yrd. Doç. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El sanatları Bölümü Öğretim Üyesi, Antalya, oznuraydin69@hotmail.com, oznuraydin69@gmail.com

1.KARAKOYUNLU YÖRÜKLERİNİN ANTALYA'YA YERLEŞİMLERİ¹

Tarihi kaynaklarda, Karakoyunlu Aşireti'nin, 14. yüzyılın sonlarına doğru, Teke Bölgesi'nde, Antalya'ya bağlı Gebiz, Tekke, Töngüşlü ve Serik beldesinde yaşadıkları bilinmektedir. Karakoyunlular, XIV. yy.'ın ikinci yarısında, Erciş (Van) merkez olmak üzere Erzurum ve Musul'a kadar uzanan bölgede kurulmuştur. 1469 yılında Karakoyunlu Beyliği'nin toprakları, Akkoyunlu Beyliği hükümdarı Uzun Hasan tarafından bütünüyle alınmıştır. Ortadan kaldırılan Karakoyunlu Beyliği bir daha siyasi birlik kuramamış ve Diyarbakır, Sivas, Erzincan, Adora (?), Konya, Antalya, Karaman ve Van civarına yerleşmişlerdir.

Karakoyunluların Antalya ilinde yerleşmeleri hakkında Dr. M. A. Çay² "14. yüzyılın sonlarına doğru Teke küçük bir oymak iken zamanla büyüyerek 19. yüzyılın ikinci yarısında Adona, Aladağ'a göç etmişlerdir. Bir kısmı ise kışı Manavgat ve Serik, yazı ise Anamas yaylasında geçirmekteydiler". XIV. yüzyılın ortalarında Serik ve Manavgat düzlüklerinde yaşayan Karakoyunlu Yörükleri, XVII. yüzyılın sonlarında, bölgeye, Konya civarından büyük bir grup Karakoyunlu yörüğü gelmiş ve bunların bir kısmı Serik'de kalmıştır³. Bunlar daha sonraları, Antalya'nın Serik ilçesinin Deniztepe, Kocayatak, Pınarcık, Kürüş, Yeşilyurt, Karadayı, Berendi, Tuzlaburnu, Gebizli, Aşağıoba ve Tekke mahallesi, Aksu, Manavgat, Döşemealtı, Kovanlık, Çıglık, Killik, Camili Köyü çevresine yerleşmişlerdir.

Karakoyunlu yörüklerine mensup kişilerin şifahen verdiği bilgilere göre, "1950 yılına dek Serik ve Manavgat Köylerinde Kışlayan Karakoyunlu Yörükleri yazları Isparta, Konya sınırları arasındaki Anamas ve Çayıralanı Bölgesine 500–600 çadırla yaylaya çıkıyordu. Ancak günümüzde yerleşik hayata geçip seracılık ve ziraat ile uğraşmaya başlamalarından sonra hayvancılık azalmıştır. Göç ve yayla gelenekleri ile birlikte birçok yörük adetleri de sürdürülemez hale gelmiştir. Hatta unutulmuştur.

Araştırmacı Sayın Naci Kum Atabeyli⁴, "Serik Yöresi Yörüklerinin 125 çadır (hane) olduğunu ve bunun % 66'sının çifçi, Elmalı yöresinde 40 çadır ile Finike yöresinde yaşayan 4 çadırın Töngüşlü yörüklerine ait olduğunu" ifade etmektedir. 1984 yılından bu yana Töngüşlü Yörükleri toprağa yerleşik halde yaşamaktadır. Günümüzde develerin yerini traktörler, atların yerlerini diğer araçlar almıştır. Abdurahmanlar beldesinin Töngüşlü Mahallesi 1936'da kurulmuş, Serik-Şatırlı Köyü Uzun Sakallar Mahallesi'nin bütünü de Töngüşlü Yörügüdür. Serik ilçesinin hemen hemen her köyünde Töngüşlü ailesine rastlamak mümkündür. Bunun dışında geniş alanlara dağılan bu yörükler yazı Elmalı'nın Kızılcadağ ve Patlıca Yaylasında geçirmektedir, kışı da Kumluca'ya bağlı Çavuşköy (Adrasan) sahillerinde geçirirlermiş. Yine yaşlıların verdiği bilgilere göre "Hidrelezde 6 Mayıs ile arası 20 Mayıs arası 1960 yıllarının sonuna dek

1. Bu makale T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'nce 27 Haziran-01 Temmuz 2006 tarihlerinde Gaziantep'te düzenlenen VII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde "Antalya Serik (Karadayı, Gebiz, Tekke) Civarında Yaşayan Karakoyunlu Yörüklerinin Değişen Halk Kültüründe Dokumaların Durumu" adıyla bildiri olarak sunulmuş ancak bugüne kadar yayımlanmamıştır. Gözden geçirilerek yeniden yayına hazırlanmıştır.
2. M. A. Çay; *Anadolu da Türk Damgası Koç Heykel Mezar Taşları ve Türklerde Koç, Koyun Meselesi*, Ankara, 1983, s. 135.
3. F. Sümer, "Anadolu'da Türk Halıcılık Tarihine Dair Bazı Kayıtlar" *I. Milletlerarası Türk Halkı kongresi özetleri*, İstanbul 1984, s.76.
4. N. Kum Atabeyli, "Teke Yörükleri Hakkında Notlar", *Türk Tarih Arkeologya ve Etnografya Dergisi*, S. 4, İstanbul, 1940, s. 213–222

120 çadırın Yörük beyinin göç hareketi ile Çukurmağara Yaylasına konduklarını, 15 Ağustosta yazladıkları Kızılcadağ'dan indiklerini” söylemektedir⁵. Yine aynı kaynak kişilerin ifadesine göre, “Agustos ayında Elmalı-Yalnızdam çevresine inen Yörükler Kızılcadağın otunu yiyen hayvanlarının kışlarını daha rahat geçirdiklerini” ifade etmektedirler. Yine, kaynak kişilerin ifadesine göre (Tekeli), Bir başka kaynak kişinin kaynaklardaki bilgileri ise; Töngüşlü Yörükleri iyi deve beslerdi, bu nedenle çevre Yörük aşiretleri iyi deve görünce “Töngüşlü devesi” mi? diye sorarlardı. Ayrıca, Serik Ovasında yarışan atların çoğunluğu Töngüşlü ağalarının atlarıydı”. Günümüzde Serikle, Adrasan'daki Töngüşlüler arasında eski yıllardaki gibi çok yakın ilişkiler yoktur. Serik Yörükleri seracılıkla uğraşırken Adrasan'dakiler ise tamamen turizm ve pansiyonculukla uğraşmaktadır⁶.

1.1. Yörük Yaşamında Yaylaya Göç

Yörüklere göre, “her Yaylanın bir şehidi, her dağın bir ereni ve ziyaretgâhı vardır”. Yaylaya çıkılınca ziyaretgâhlar ziyaret edilir, kurbanlar kesilir, adaklar adanırdı. Böylece yaylanın bereketi ve bolluk içinde olacağına inanılırdı: Anamas Yaylası'nın Çayır Alanı yöresine yüzlerce çadırla çıkan Karakoyunlu Aşireti mensupları yaylaya çıktıklarında kurbanlar keserler, birlikte yerler, dualar ederek yaylanın bereketli geçmesini dilerlerdi. Kaynaklarda da adına rastladığımız Zeybeğin Ali Ağa'nın söylediği gibi, “birazda gururla Kurtuluş Savaşı yıllarında Atatürk'e yedi bin altın gönderdiğini, Atatürk'ün ise bu işe çok şaşırdığını bir Yörük beyi nasıl olurda bu kadar altın gönderir dediğini” öğreniyoruz.

Araştırma yaptığımız yörelerde, “yörüklerin otuz yıl öncesine kadar Anamas Çayır Yaylası'nın farklı bölgelerinde konduklarıydı. Serik Karadayı'da hâlâ yaşayan Gebizli, 1932 doğumlu Cemile Kumbul'un şifahen verdiği bilgilere göre, “her yörük aşiretinin yaylası, yurdu, yuvası, gölgesi bellidir. Kimse kimsenin yaylasına çıkamaz, konargasına konamaz. Bölgesinde koyun göndermezdi. Gebizli Yörükleri **Sorgun Yaylası**'nda, Karakoyunlu Yörükleri **Çayır Alanı** ve Anamas Yaylası dışındaki **Akbel, Tuzlagediği, Nahr, Çiçekli, Düzağaç, Yavşanlı, Kaklık, Bodoz, Ağzı büyük ve Enevre** Yaylalarında otururlardı”⁷.

1.2. Yörüklerde Kara Çadır

Töngüşlü yörükleri Kara çadırda otururdu. Her obada bir ak çadır bulunur, Obaya gelen konuk ak çadırda ağırlanırdı. Obanın düğünü bu çadırda yapılırdı. Gelin gerdeğe yine bu ak çadırda girerdi.

Akdeniz Yörüklerinde **çul çadır, kıl çadır** adları ile bilinen kara çadır yer tezgâhlarında keçi kılından yörük kadınları tarafından dokunurdu. Bu çadırları yapmak için keçi kılı kirmende eğirilir. İplik haline getirilerek, parçalar şak halinde dokunurdu. Dokumalar birleştirilerek

5. H. Arıcan'ın (1311 doğumlu) ve A.Tezgel'in şifahen verdiği bilgilere göre.

6. M. Seyirci, “Antalya'da Oturan Töngüşlü Yörükleri ” *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Maddi Kültür Seksiyonu*, Ankara, 1997, s. 371-381; Musa Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri*, Der Yayınları, İstanbul, 2000, s. 23-27

7. M. Seyirci, “Anamas Yaylası ve Isparta Yörükleri ”, *Kültür ve Sanat Dergisi*, S: 22, Ankara 1994, s. 3 8-40 (Musa Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri*, s.88-89'den naklen).

çadır haline getirilirdi. Çadırı dikme günü bütün komşular yardım ederdi. Kurbanlar kesilir hayır duaları okunurdu⁸.

Yörüklerin çadırı 3-4 direkli, sekiz bağlı ve iki odalıdır. Bu bağlar sivriltilmiş kazıklara bağlanır, yere çakılır, gerilen çula **sitil** adı verilirdi. Çadırlara bağlanan bağlara **başbağı**, **ortabağı**, **piştibağı** adlarını alırdı. Ayrıca **alaycık** adı verilen gölgelikleri de vardı. Çadır bağları ile kazıklara sıkıca bağlanarak dengede durması ve çadırın gerginleşmesi sağlanırdı. Böylece yağmur suları geçmez. Yağmur sularını engellemek için **arık** (ark) kazılır. Çadırın önü genellikle güneye bakardı. Asıl çadırın dört tarafına tepeden **sitil** dedikleri çul, **çadır mili** ile takılır. Bu sitiller takılırken güneyde genellikle sağ köşede bir aralık bırakılırdı. Burası kapıdır. İç çeperlerinin üç tarafına taşlar dizilir. Kapıdan girişte hemen sağ taraftaki kenarda hayvanların eşyaları **deve havudu**, **eşek palanı** gibi eşyalar konurdu.

Kuzeyde hemen kapının karşısında yatak takımları yığılır. Üzeri kilimlerle örtülürdü. Yatak takımlarının yanında ziynet ve düğün giysilerinin bulunduğu esvap çuvalları, günlük giysi ve misafir şekerlerinin saklandığı erzak ve giysi çuvalları, un-tuz çuvalları dizilirdi. Çadırın sol köşesinde mutfak eşyaları bulunurdu. Yanında yağ, peynir, yoğurt tulumları yer alırdı. Kapının girişinde sol tarafta direğin karşısında ocak bulunur. Bu çadırlarda en az 4, en fazla 16 kişi yaşardı⁹. Ayrıca erkekler evlenip bir aile oluşturduğunda 2 – 3 çocuğa sahip olana dek babadan ayrılmaz, aynı çadırdaki kışarlardı. Çadırdan ayrılan oğullar ise çadırın yanına yeni çadır kurar, onlarla yer içer ve göçerdi. Ancak günümüzde son otuz yıldır bu gelenekler yok olmuştur. Yerleşik düzene geçen birçok aile betonarme evlerde yaşamaktadır.

1.3 Yörüklerde Evlenme Gelenekleri

Yörüklerde eskiden eş seçmekte kadın söz sahibi değildi. Eş seçme baba ya da dedenin yetkisi altındaydı. Kız alıp vermeler aynı aşiretler arasında olurdu. Akraba evlilikleri yaygındı. Amcaoğlu, amcakızı, teyze-dayıoğlu ve kızı ile evlenmeleri gibi. Evlenme yaşı 14-18 arasındayken günümüzde okuma ile bu yaş değişmiştir. Eskiden Beşik kertmesi geleneği sürdürülürken günümüzde bu gelenekler yaşatılmamaktadır. Yörüklerde evlenme geleneği kız kaçırma, kız götürme ve merasimle evlenme şeklindedir.

Kız Kaçırma: Kızın evleneceği erkeğe kaçması sonucu gerçekleşen bir evlenme şeklidir. Genellikle **kız öğreticileri** tarafından haberleşmesi sağlanan kaçma şekli gece gerçekleşirdi. Kız dağa kaçırılır. Bazen uzun süre dağda kaldığı gibi ailelerin anlaşması sonucu bu süre kısada olabilirdi.

Kız Götürme: Kız istemediği halde erkeğin zorla dağa kaçırmasıdır. Bu oğlanın güçlü kuvvetli arkadaşları tarafından olduğu gibi zorla babasının yanında büyük bir gurupla çadırı basma şeklinde de olabilirdi. Uzun süre dağda saklanılır. Daha sonra kız korkusundan evlenmeye razı gelirdi.

Merasimle Evlilik: Karşılıklı ailelerin rızası ve isteği doğrultusunda kız Yörük obasında hatırı sayılır kişiler tarafından istenir. Kız babası olumlu düşünüyorsa tekrar görüşmek üze-

8. E. Artun, Çukurova Üniversitesi Fen. Ed. Fakültesi Öğretim Üyesi <http://yoruk.somee.com>, (Erişim:22.05.2006).

9. E. Kumbul, *Yörüklerde Çocuk Bakımı ve Eğitimi*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Pedagoji Kürsüsü, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara, 1981.

re süre isterdi. Kızın annesi tarafından bilezik, başaltını, beşibirlik konusunda istekler belirtilir ve anlaşılır, nişan günü tespit edilir, nişan Perşembe ya da Pazar günü yapılırdı. Bu eşyalar dokuma heybe içinde getirilir. Buna **heybe geldi** denirdi. Yüzük nişan getiren kadınlar tarafından takılır, takan kadının eşinin sağ ve nikâh altında olmasına dikkat edilirdi. Daha sonrada şerbet içilir, yemek yenilir ve eğlenilirdi. Oğlan evinin evlerine dönmesinden sonra kız yüzüğü parmağından hemen çıkarırdı. Kaynak kişi Karakoyunlu aşiretinden Durana Karanın vermiş olduğu diğer bilgilere göre ise; kız evi de gelen heybenin içine oğlan ve ailesine ait hediye ve çerez koyarak götürürdü. Nişanlılık bir yıl sürerdi. Nişanlılık süresinde bayramlarda kıza koç ve giysilik kumaş ve hediyeler götürülür, daha sonrada düğün hazırlıkları yapılırdı. Düğün 3 gün devam ederdi. Cuma günü başlayıp pazar günü biten düğünde birinci günde bayrak dikilir, uzun bir kavak ağacına bağlanan bayrak oğlan Babasının çadırın önüne aşiretin büyükleri ve sözü geçenleri ile birlikte dikilir, yemekler yenilir ve kurban kesilirdi. Davul zurna çalınırdı. İkinci gün kına günüdür; Davul zurna eşliğinde kız evine kına götürülür. Kızın ellerine kına yakılır o sırada kına havaları söylenirdi. Ayrıca para toplanırdı. Üçüncü günde erkekler ve kadınlar ayrı ayrı çadırlarda eğlenirlerdi. Erkeklerin güreş tutmaları meşhurdur. Düğünlerde özel giysiler giyilir. Bu giysilere **düğün sırtı** denirdi. Ayaklarına yemeni giyilir. Pantolon olarak dokudukları **külotlar** ile bellerine doladıkları ipekli kumaşlar vardır. Kadınlar üçetek **meydanî** giyer, bellerine **derhem** adı verilen kumaş bağlarlardı. Başlarına oymalı yazma ya da kirazlı örtüler **kebe** isimli önlük takarlardı. Başına da **kepez** adı verilen kuş tüyü ile süslenmiş bir duvak örterlerdi.

Gelin babası ya da dedesi tarafından kolundan tutularak çadırdan çıkarılır ve ata bindirirlerdi. Gelin attan düşmesin diye atın sağ ve sol tarafına oğlan evinin yakınları tarafından destek verilir. Davul zurna eşliğinde kız evinden ayrılan düğün alayı eğlenerek ağır ağır develere yüklenen çeyizlerle birlikte oğlan evine götürülürdü. Develer renkli zengin Yörük motifli kilimlerle süslenirdi. Develere çok sayıda süs takılarak çıkardıkları seslerle ortama neşe katardı. Geline oğlanın çadırının önünde **indirmelik** adı verilen para ve mal hediye edilirdi. Gelin attan inince çadırın önüne **pamuk iplik kırdırılırdı**. Bundan amaç gelinin huyunun kırılmasıdır. Gelin kapıya asılan içi su dolu kabı tekmeler, suyun saçılması sağlanır ertesi günü yakınlarının eli öpülür ve mendil dağıtılırdı. Eli öpülenler de geline para, altın takarlardı. İmam ve resmi nikâh kıyılırdı.

Çeyiz

Araştırma yaptığımız Serik ilçesine bağlı Karadayı beldesinde eski düğün geleneklerinde genç kız gelin gideceği eve çeyiz olarak götüreceği bakır çanak, kazan, sahan, ibrik ve diğer kapları kalaysız götürürdü. Bu kaplar kalaylı olursa gelin gittiği eve hakaret sayılır. Kalaylı kapla gitmek ben kız değilim anlamını taşırdı (Bazı yörelerde buna **tak** denilir). Bunun yanı sıra kilimler, seccâdeler, kolanlar, çuvallar, heybe ve torbalar, el dokuması çamaşırlar, çoraplar, yemeniler de vardır.

1.4.Yörük Kadının Giyim-Kuşamı

Yörük kadını **üç etek ve meydanî** adı verilen elbiseler giyerdi. Söz konusu elbiseler çizgili kumaşlardan dikilirdi. Önü açık ve işlemeliydi. Belden aşağı uzanan etek kısımları üç parça şeklindeydi. Üst kısmı ise bedene otururdu. Bu nedenle de üç etek denirdi.

Kadın giyiminde aşağıda yazılan bölümler bulunurdu

Haba: Ceket.

Keci: Beline sarılan boncuk ve ipliklerden dokunmuş kolan dokuması.

Göğüslük: Entarinin açıklığını kapatan, giysinin kirlenmesini önleyen ve çocuk önlüğüne benzeyen tasma boncuklarla süslü bir giysidir.

Öncek: Bir çeşit etek. Çulva dedikleri tezgâhlarda siyah ve beyaz yünden eğirilmiş ipliklerle dokunurdu.

Göynek: Kendi tezgâhlarında dokudukları beyaz kaput bezinden yapılırdı. Atlet yerine kullanılırdı. Kol ve yaka kısımları nakışlıydı.

Şalvar: Dört metre kumaştan dikilirdi ve paçaları oyalı ve nakışlıydı.

Keçe, Fes: İpek krep, sakandıra, yeldene, gümüş, perişan, çingil ve gümüştan süsler takılırdı.

Akınlık: Üzeri 20'lik altın, 30–40 altın ve incilerle işli baş sargısıdır. Başın alın kısmına fes üzerine sarılır. Evlenmiş kadınlar kullanır. Kulak üzerine gelecek şekilde “**perişan**” denilen gümüştan takılırdı.

Başörtüsü, Çember: Kirazlıdır, kırmızı zeminli siyah puanlıdır.

Ayakkabı: Çarık ve yemeni dedikleri normal ayakkabıdır.

Ökçe: Çarık.

Yemeni: Gelin ayakkabısı.

Çorap: Beyaz yünden örülürdü.

Günümüzde bu giysilerin çoğunluğu Yörüklerin sandığı olan **esvap çuvallarında** saklanmaktadır. Günümüzde yerleşik hayata geçmiş olan Tekke, Töngüşlü, Karadayı Yörük kadınları penye buluz, kazak, ceket ve şalvar giymektedirler.

1.5. Hamilelik ve Doğum Sonrası Yörük İnançları

Hamile kadınlar **Çulva, Şalvar** dokumamasına dikkat ederler. Çünkü doğacak çocuğun burnunun çirkin olacağına, ayı gördüklerinde çocuğun ayı gibi olacağına; cenaze gören bir kadının çocuğunun aşırı derecede zayıf, solgun (aydaş) olacağına, şöhretli ve güzel insanları gördüğünde ise ünlü biri olacağına inanırlar. Yine hamilelik döneminde bebeğin düşmemesi için **ıstıra muskası** yaptırırlar. Günümüzde kan uyuşmazlığını önlemek için yaptırılan bu muska için hocaya ödenen paraya **arılık** denilmektedir. Yedi evden toplanan çiviler **mih** çingenelelere bilezik yaptırılarak hamile kadının koluna takılır.

Doğum sonrasında da bazı adetler vardır: Bebeğin göbeği bir süre sonra düşer kız çocuğuna ait göbek, büyüdüğünde güzel nakışlı çeyizler yapması için bir beze sarılarak **ala çuval** adı verilen yanışlı çuvalın sapına ya da nakışlı bohçanın bir ucuna bağlanır. Oğlan çocuklarının göbeği ise, bir beze sarılırdı. İyi bir çoban olabilmesi için de koçun boynuzuna bağlanırdı. Günümüzde ise göbek iyi okuyup meslek sahibi olsun diye okulun bahçesine gömülmektedir¹⁰.

1.5.1. Bebeğin Belenme, Tuzlama ve Adının Konulma Adetleri

Çocuk doğmadan önce anne bazı hazırlıklar yapar. Küçük giysiler, özel olarak dikilmiş bezler ve kundaklamak için kırmızı keçeden yapılmış **belek** hazırlanır. Belek keçesinin ölçüsü

10. E. Kumbul, *a.g.e.*

1 m. x 1 m.'dir. Kare biçimlidir. Ayrıca belek keçesini dıştan sarmak için bebek ipi, bağcığı da hazırlanır. Sırtlamak anlamına gelen **bebeği bobuçlamak** çok yaygındır. Bebeğin anlı düz ve düzgün olsun diye ince tülbent ve şapka takılır. Bebek doğduğu günden kırkı çıkana kadar ebe ya da evin büyükleri tarafından yıkanır.

Çocuğun elinin düzgün, vücudunun kalem gibi olması için beleme işlemine çok dikkat ve özen gösterilir. Eller belek içinde olduğu sürece omuzlarının düzgün olacağına inanılırdı. Beleğin ekonomik olması, çocuğu sıcak ve dik tutması için keçeden yapılırdı. Ancak günümüzde bu adetler yerine pamuklu ve kâğıt bezlere bırakmıştır. Hatta belenmemektedir¹¹.

Bebek ilk kırk gün içinde yalnız bırakılmaz. Bırakılma durumunda ise yanına kuran, ekmek, bıçak, süpürge ve at gemi gibi eşyalar konulurdu. Al basmaması için kırmızı renkli bezler örtülürdü. İlk kırk gün içerisinde boyu uzun ve güreşçi olması için bebek her gün yıkanır.

Bebeğin Tuzlanması: Doğumdan üç gün sonra bebeğin yakınları ve komşular davet edilir. Önce yemek verilir sonra tuzlama merasimi yapılır. Tuzun içine süt, bal sürtülmüş topalak kökü konulur. Bebek ortaya yayılan çarşaf üzerine giysileri çıkarılarak koyulur. Törene katılan her kadın tuzdan alıp bebeğin vücuduna sürülür. Terinin kokmaması ve geveze olması için özellikle koltuk altına, ayaklarına, sürülür. Tuzlama sonrası ortaya konulan para ile daha sonra çocuğa bakır kap alınır. Çocuğun kulağına hoca tarafından üç defa salâ ile ismi söylenir. Genellikle isim ölen aile büyüklerinden seçilir. Eğer çocuk ilk günlerde çok ağlıyor ve hastalanmış ise isim ağır geldi denilerek o isim değiştirilir. Başka isim konulur.

Bebeğin Kırklanması; Bebek her gün 40 taşın konulduğu ibrikteki su ile yıkanır. Her yıkandığı gün bir taş çıkarılır. Son gün ev halkı ve her şey bebekle birlikte yıkanır. Böylece bebek ve ev kırklanmış olur.

Diş Çıkarma: Bebeğin ilk dişini gören ona giysiler, hediyeler alır. Bebeğe mısır, nohut, fasulye, buğday haşlanıp buna **gölle** denir. Gölle bütün oba çadırlarına dağıtılır. Onlar da para ve diğer hediyeler sunarlar. O parayla çocuğun dişlerinin sağlam olması için bebeğe bakır kaplar alınır.

Yörük çocuklarına yönelik saç kesme, tırnak kesme ve köstek kesme adetleri de günümüzde unutulmaya yüz tutmuştur.

Saç Kesme: Yörük oğlan çocukların saçları 3 – 4 yaşlarına gelinceye kadar kesilmez. Daha sonra ustura ile saçı kesilen oğlan çocuğuna keçi, koyun ve dana hediye edilirdi.

Tırnak Kesme: Yörüklerde iki yaşına kadar tırnak kesilmez. Daha öncede kesilirse de çocukların hırsız olacağı inanılır. Tırnak kesilmeden önce babasının cebinden para alması sağlanır. Daha sonrada tırnağı kesilir.

Köstek Kesme: Zamanında yürümeyen çocuklara uygulanan batıl tedavilerde şöyledir.

- Devenin çanından su içirilir.
- Çocuğun iki ayağını birleştiren bir ipe ekmek dizilir ve oradan bir köpeğin yemesi sağlanır.

11. E. Kumbul, *a.g.e.*

- Anne çocuğun iki ayağını bağlar sabah erkenden caminin kapısına oturur camiden ilk çıkan adam çocuğun ayağındaki ipi kırar, buna Yörüklerde **köstek kırma** denir¹².

1.6. Karadayı, Tekke Köylerinde (Serik) Ölüm Adetleri

Cemile Kumbul'un verdiği bilgilere göre Karadayı Köyü'nde ölen kişinin yıkandığı suyun içine karanfil ezilerek atılır. Ayrıca ezilmiş karanfile batırılmış pamuk ile ayak, el, parmak araları, kulak arkası, burun delikleri ve gözlerin önüne sürülür. Kefenin üzerine günlük otu yakılarak güzel kokması için tütsülenir. Cenaze bir gün bekletilir. Üzerine ot çam (çörek otu) dökülür. Bunları yapmadaki esas amaç mevtanın sarı karıncalar tarafından rahatsız edilmemesidir¹³.

Karadayı Köyü'nde eskiden her evde ıstar dokuma tezgâhlarında dokunan **ihram** dokumalar artık günümüzde yok denecek kadar azdır. Kırmızı düz renkte üç ya da dört parça yan yana dikilen bu dokumalar deve yününden ve kökboyalı iken günümüzde çarşı boyası ile boyanmış koyunyününden yapılmış ipliklerden yapılmaktadır. Eskiden ihrama sarılarak salla mezarlığa götürülen ölülerin üzerine günlük otu yakılırdı¹⁴. Bu dokumalar ölen kişinin hayırına camiye bırakılmaktadır. Bu gelenek halen sürdürülmektedir.

2. GEBİZ, TEKKE VE KARADAYI KÖYLERİNDE (SERİK) DOKUMA

Yörede dokuma **ıstar** ve **çullalık** denilen tezgâhlarda dokunur. Dokuma malzemesi kendi hayvanlarından elde ettikleri kıl ve yapağıdan elde edilir. Yapağı önce yıkanır, taranır ve kirmanda eğrilir ve bükülür. Doğadan elde ettikleri doğal boyalarla boyayarak, farklı boyutlarda farklı kullanım alanlarında ve teknikte dokumalar yapılır.

Son 15–20 yıla kadar her evde bir **ıstar tezgâhı** bulunmasına rağmen günümüzde bu gelenek yok olmuştur. Çadır, kilim, sitil (çul), heybe, çuval ve sofrta örtüsü bu tezgâhta dokunmuş.

Çulhalık tezgâhlarında ise bez, namazlık ve ihram dokuması ise halen yapılmaktadır. Günümüzde ise çarpana ve kılıç (Kolan tezgâhında) çeki ipi, deve-at kolanı, bağcık dokunmaktadır¹⁵.

Deniz tepesi, Töngüşlü, Tekke Gebiz beldesinin dağ köylerinde (Serik) azda olsa ihram dokumalarına, kilim, seccade, ala çuval, kolan, heybe, çul, iç göynek ise Alaçam, Haskızılören, Eski Yörük ve Kozyatağında dokunmaktadır¹⁶.

Araştırma yaptığımız yörede ıstar tezgâhlarında küçük boyutlarda sırtmaç heybe, torba, öncek, kilim (Kırmızılı-Hasanca-Baldırlı-Külâhlı-Altı Kabaralı), sofrta (iteğ), nişan heybesi azda olsa dokunmaktadır.

12. E. Kumbul, *a.g.e.*

13. C. Kumbul'un, (1932 Karadayı doğumlu, okuryazar değil) şifâhen verdiği bilgilere göre.

14. Hatice Gülsün Kumbul'un (1922 Karadayılı doğumlu, okuryazar değil) şifâhen verdiği bilgilere göre.

15. M. Eröz, "Türk Köy Sosyolojisi Meseleleri ve Türkmen Köyleri", *Yörük Yaşayışı ve Sanatı*, Yapı Kredi Bankası Yayını, No: 82, Ağustos 1971, Sergi Broşürü.

16. N. Özcan, "Antalya El Sanatlarına Genel Bakış", *I.Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyum Bildirileri*, Antalya, 16 Ekim 1998, s. 30.

2.1. Deve Çulu

Erkek löklerin (deve) kızgın zamanlarında onları soğuktan korumak için ortası delikli deve çulu hörgücünden geçirilerek deveye giydirilir. Bu çullar düz yanışsızda olabilir. Üzerinde çok zengin yanışların dokunduğu iki buçuk metre boyunda iki metre eninde olanları da vardır (Foto.1-4).

2.2. Heybe

Atkı ve çözüğü kıl ve yünden olan örnekleri, kilim ve halı tekniklerinde dokunarak kilit sistemleri ise çok orijinaldir. 132x46 cm, 118x45cm boyutlarında atkı ve çözüğü yün örneklerinin yanı sıra, derili ve kenar kısımlarında üç sıra ceymen motifleri ile süslenmiş olanları vardır (Foto.5-8).

2.3.Çuval

Atkı ve çözüğü kıl olan örnekleri yörede çok yaygın olarak kullanılır. Ayrıca Arpa ve diğer yiyecekleri saklamak için kullanılır. 50 x 120 cm boyutlarında yoğun motifli esvap çuvalları vardır. 118x64 cm, 76x112, 110x135 cm. boyutlarında ala çuval, oturgan çuval, kırkbudak çuval dokunmaktadır. Kırkbudak sığır sidiği, gelin öldüren, pıtrak çatal çapraz motifleri bu çuvalların ön yüzlerinde yer alır. Bir göç sırasında en öndeki deveye renkli olarak dokunmuş kızıl çuvallar, ala çuvallar sarılır. Çuvalların kulpları yukarıda bağlanır. Çuvalların üzerine göçte yorgan yastık yığılır. Üstten düşüp kaymaması için çeki ipi ile bağlanır. Buna “pekitme” denir. Yüklerin görünmemesi için üstüne örtülen büyük renkli nakışlı kilimlere “farda” denir. Bazen fardanın yerini 3,5 metre boyunda 2,5 metre eninde kilimlerde alabilir (Foto. 9-12).

2.4. Torba

Yörüklerin kullandığı tek gözlü, yiyeceklerini koyduğu azık torbasıdır. Tuz torbası kaşık torbası adlarında atkısı-çözüğü yün dokumalardır. Motif ön yüzündedir. Arka yüzü dar ya da geniş çubuklardan oluşmaktadır. Çobanların kullandıkları torbalar 32x35, 35x50, 45x55 cm boyutlarındadır. Çeyizlik amaçlı dokunanlarda boncuk ve püsküller vardır. Yıldız-elibelinde, koçboynuzu, muska, akrep, çakmak, eliböğünde, kıvrım, kavalı, sığır sidiği motifleri kullanılır.

2.5. Kolan

İki ahşap dikme arasına gerilen yün ipler çarpana ile dokunarak kolanlar oluşturulur. Kıldan elde edilen bu dokumalar ince, kalın, boncuklu, desenli olmak üzere çeşitlilik gösterir. Yörük kadınları, gelinleri çocuklarını taşımak için bellerine bağladıkları kuşağın kaymaması için kolan dokumalarla bellerine bağlarlar. Ayrıca deve ve atların yüklerini bağlamak içinde kullanılır (Foto.13-14).

2.6. Kilim

Yaygı olarak farklı boyutlarda dokunur. Genellikle küçük boyutlardadır. Çünkü yayla-ya çıktıklarında ya da kışlakta dokurlar. Tek parçalı olduğu gibi iki parçalı olanları da vardır. 270x95, 250x160, 270x90, 235x143, 362x76 cm boyutlarında bulunmaktadır. En çok kırmızı, siyah, beyaz, mavi, yeşil, kahverengi renkler kullanılır. Genellikle çözüğüleri kıl, atkısı yündür (Foto. 15-20).

2.7. Seccâde Kilimi

Kızıllı, kavalalı, çingilli, adlarında çözümlü kıl, atkısı yün olan seccâdelerin boyutları: 100 x 80 cm, 90 x 80 cm, 60 x 80,75 x 90, 90 x 191, 183 x 126 cm.'dir. Kertme, kurbacık, aynalı, çırnak, parmak, kelebek, gelin öldüren, kavalı, ceymen, kırkbudak, koçboynuzu, üç-göbek motifleri ile dokunmuştur. İstar tezgâhlarda dokunur, saçak kısımları ise çok değişiktir (Foto.21-24).

2.8. İhram Dokumalar

Çulhalık denilen tezgâhlarda düz ya da renkli çizgili veya çok küçük yanışların yer aldığı büyük dokumalardır. Yünden, deve yününden yapılır ve ince kalitededir. Üç dört parçalı olarak dikilir. 3 m x 4 m 250x160 cm üç parça halinde, 150x217 cm iki parça halinde dikilerek kullanılmaktadır. Yörede en çok kırmızı ve çizgili örnekleri mevcuttur (Foto.25-28).

Aydın, Söke, İzmir Kemalpaşa çevresinde yaşayan Tekeli Yörüklerinde halkın kırmızı kilim ya da çizgili çul dediği dokumalara kara koyunlu Yörüklerinden Karadayı, Tekke, Gebiz' de ehram denilmektedir. İki ya da üç parça halinde dokunan dokumalar kuzu yününden ya da deve lifinden yapılmaktadır. Ölen kişilerin adlarına bu dokumaların üzerinde rastlanılmamıştır.

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

1. Yörüklük, yörüklerle ilgili olarak yazılmış yayınlardan, gerekse yöredeki görüşmelerde başvurduğumuz yaşlı kaynak kişilerden sağladığımız verilere göre, Serik civarında yaşayan Karakoyunlu yörüklerinin ataları Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen göçebe Türk boylarına dayanmaktadır.

2. Yaşlı kaynak kişilerin atalarına ait şifahen verdikleri bilgilere göre; geçimlerini önce-leri tamamen hayvancılıkla sağlayan Batı Akdeniz yörüklerinin Antalya ve Alanya çevresinde mevsimlere göre Toros Dağları'nın alçaklı-yüksekli yaylalarında yaşamlarını sürdürdüklerine aittir. Daha sonraları ise sahile yakın kısımlardan toprak satın alarak evlerini inşa ettikleri ve kış dönemlerinde tarım-sera üretimi ile uğraştıkları görülmektedir.

3. Son yirmi yıl öncesine dek yörükler arasında geniş aile yapısının hâkim olduğu, ak-raba evliliklerinin yaygın olarak yapıldığı, aileler arası dayanışmanın yaygın olduğu ve önem-sendiği, çocuk sayılarının en az dört-beş olduğu, gelenekleri sürdürme konusunda hassas olun-duğu bizlere aktarılmıştır.

4. Pek çok alanda kendilerine yeten bir ekonomi geliştirmekte olan yörükler yiyecek-lerinin çoğunu kendileri üretmekteydiler. Günlük ihtiyaçlarını kendileri karşılamak için ör-dükleri çoraplar, yaptıkları oylar, dokudukları kumaşlar, kilimler, çullar, kilitli sandık yerine geçen ak, ala çuvallar, heybeler geleneksel sanat ürünlerini günümüze ulaştırmışlardır. Sosyal bilimlerle uğraşanlarca " Maddi kültür ürünü " olarak tanımlanan bu ürünler, Yörüklerin ma-nevi kültürünü yorumlamada kolaylıklar sağlayabilecek niteliktedir.

5. Bugün sürülerini satmış aileler artık seracılıkla uğraşmaktadır. Yörüklerin yerleşik hayata geçme eğilimlerine ve arzularına neden olan etmenlerden biri ise 1940'larda 1953 yı-lındaki okulun açılması ve bunun çevre köylere yayılmasıdır. Yüksek okuldan mezun olan 500 kişiden sadece aynı aileden 70-80 Yüksek Tahsilli "prof., milletvekili, avukat, diş hekimi,

ziraat mühendisi” bulunmaktadır. Kendilerinden sonrakiler için bir model oluşturarak diğer aileleri de bu yola yönlendirmiştir. Geleneksel aile yapısının çekirdek aile yapısına geçiş süresi ile eş zamanlı olarak yürümüş, yörede zamanla çekirdek aile yapısı hâkim olmuştur.

6. 1970 yıllarından sonra Antalya ve Alanya’daki turizmin canlanması sonucunda pansiyon, otel, motel gibi kuruluşlarda çalışmak bu yörede yaşayan yerleşik yörukler için cazip bir hal almıştır. Turizmde para kazanmanın rahatlığını fark etmiş bulunan bazı yöruk kökenli aileler atadan kalma evlerini betonarmeye çevirmişlerdir. Şehir yaşamından hiçbir farkı olmayan evlerinde ise günümüzde kullanılan tüm beyaz eşyalar ve mobilyalarla döşenmiştir.

4. GİYİM, KUŞAM VE ARAÇ GEREÇLERİ İLE İLGİLİ SÖZLÜK DENEMESİ

Aba: Ceket, abla, yağmurdan korunmak için koyun yününden çoban giysisi.

Alayçık: Çalıdan kesilmiş ince çubukların üzerine çul dikerek gölge oluşturma.

Belek: Keçeden yapılmış kare şeklinde bebek kundağı.

Çitle: Oturmak için yapılan küçük yer döşegi.

Çıki: Ağzı lastikli bez torba 2. ekmek sarılan bez parçası.

Çapıttan: Eski bez parçalarından dokunan yazgı.

Çulhalık: Çul dokunan taraklı tezgâh adı.

Çul: Keçi kılından dokunan yazgı adı.

Çepgen: Mintan içine giyinen giysi.

Çuhadirlik: Dize kadar olan pantolon şeklinde giysi.

Çaşır: Siyah koyunyününden yapılan pantolona benzeyen giysi.

Çorap Taka: Örgü ipe yapılan şapka.

Derhem: Meydanî giysi üzerine bağlanan ipekten kuşak.

Dimi: Lastikli pantolona benzeyen giysi.

Döndüreç: İp eğirmeye yarayan ağaçtan yapılan aygıt.

Dastar: Özel olarak dokunan yöresel başörtüsü.

Entari: Üç eteğin altına giyinen ince elbise.

Eğirmek: Örnek birleştirmek.

Fistan: Basmadan yapılan kadın elbisesi.

Golan: Yünden örülerek yapılan ip.

Haba: Ceket.

Hırka: Kazak.

- Hara:** Kıldan dokunan saman koymaya yarayan büyük çuval.
- İhram:** Yünden dokunan kumaş.
- Istar:** Kilim dokunan tezgâh.
- Keçe:** Koyunyününden yapılan sergi.
- Keceg:** Elbise, giyecek.
- Kese:** Bezden yapılan torba.
- Keci:** Beline sarılan boncuk ve ipliklerden dokunmuş kolan dokuması.
- Kepez:** Kadınlarında dastar altına giydikleri başlık.
- Mintan:** Sırta giyilen kısa elbise.
- Mutaf:** Yan duran kilim tezgâhı.
- Keçe:** Keçi kılından dokunan kumaş.
- Pala:** Eski bez parçası.
- Potur:** Kıldan dokunan pantolon.
- Pine:** Golan dokumak için kurulan tezgâh.
- Peştamal:** Kadınların önüne taktıkları yarım eteklik.
- Sitil:** Kılçadırdaki kullanılan çul.
- Tepelik:** Başa giyilen sürmeli kadın giysisi.
- Turluk:** Çoban çadırlarının üzerine örtülen koyunyününden yapılan örtü.
- Tozluk Çorap:** Koyun yününden örülen yünlü çorap.
- Tengerek:** Ağaçtan yapılan koyunyünü veya keçi kılından ip yapmaya yarayan aygıt.
- Toğra:** Yünden dokunan torba.
- Tonguç:** Türkmencede düğümlenmek anlamına (Tangmanktan) gelir.
- Yalık:** Yağlık, mendil.

KAYNAKÇA

- E. Artun, Çukurova Üniversitesi Fen. Ed. Fakültesi Öğretim Üyesi [http:// yoruk. somee. com](http://yoruk.somee.com), (Erişim: 22.05.2006).
- N. Kum Atabeyli, “Teke Yörükleri Hakkında Notlar”, *Türk Tarih Arkeologya ve Etnografya Dergisi*, S. 4, İstanbul, 1940, s. 213–222.
- M. A. Çay, *Anadolu da Türk Damgası Koç Heykel Mezar Taşları ve Türklerde Koç, Koyun Meselesi*, Ankara, 1983.
- M. Eröz, “Türk Köy Sosyolojisi Meseleleri ve Türkmen Köyleri”, *Yörük Yaşayışı ve Sanatı*, Ağustos 1971, Yapı Kredi Bankası Yayını No: 82. Sergi Broşürü.
- E. Kumbul, *Yörüklerde Çocuk Bakımı ve Eğitimi*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi, Pedagoji Kürsüsü, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Ankara 1981.
- N. Özcan; “Antalya El Sanatlarına Genel Bakış”, *I.Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyum Bildirileri*, 16 Ekim 1998, Antalya, s. 30.
- F. Sümer,” Anadolu’da Türk Halıcılık Tarihine Dair Bazı Kayıtlar ” *I. Milletlerarası Türk Halı kongresi özetleri*, İstanbul 1984, s.76.
- M. Seyirci “ Antalya’da Oturan Töngüslü Yörükleri”, *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Maddi Kültür Seksiyonu*, Ankara, 1997, s. 371–381.
- M. Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri*, Der Yayınları, İstanbul, 2000, s. 23–27.
- M. Seyirci, “Anamas Yaylası ve Isparta Yörükleri ”, *Kültür ve Sanat Dergisi*, S. 22, Ankara, 1994, s.3 8–40 (Musa Seyirci, *Batı Akdeniz Yörükleri*, s.88–89’dan naklen).

KAYNAK KİŞİLER

- Gülsün Hatice Kumbul, 1922 doğumlu, okur-yazar değil.
- Cemile Kumbul, 1932 doğumlu, okur-yazar değil.
- Ali Kumbul, 1956 doğumlu, Lise mezunu.
- Fatma Kumbul, 1911 doğumlu, Yaşamıyor. Okur-yazar değilmiş.
- Mustafa Kumbul, 1954 doğumlu. Üniversite mezunu. Eczacı.
- Cemal Kumbul, 1953 doğumlu Üniversite mezunu. Dış Hekimi.
- Bekir Patla, 1946 doğumlu, ilkokul mezunu
- Duygu Kumbul, 1960 doğumlu, Lise mezunu

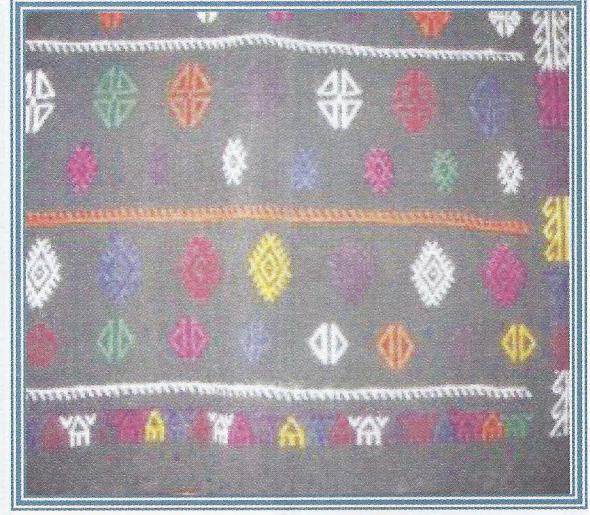
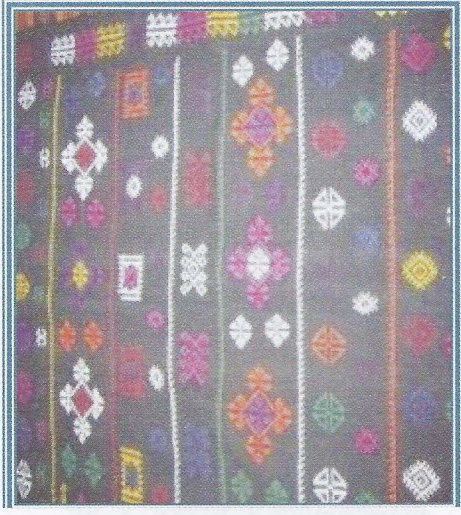

Foto. 1-2- Cicim dokuma, 270 x 90 cm. keçi kılı (Eczacı Mustafa Kumbul kol.), ö.aydın, 2006

Foto. 3-4- Cicim dokuma, 270 x 95 cm. kırmızı renkli yün(Eczacı Mustafa Kumbul kol.), ö.aydın, 2006.

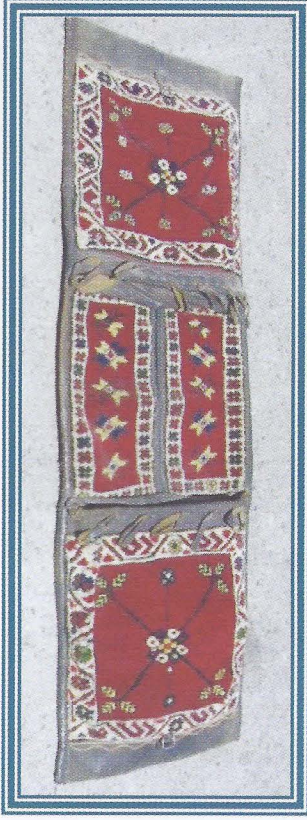

Foto. 5- Saraciyeli halı heybe, atkı Çözü ve ilme yün, 132 x 46 cm. ö. aydın. 2006.

Foto. 6- Sumak atkı çözgü keçi kılı, 118 x 45 cm. ön yüzü detay, ö.aydın, 2006

Foto.7-8- Halı ve sumak heybenin ön yüzü, ö.aydın, 2006.

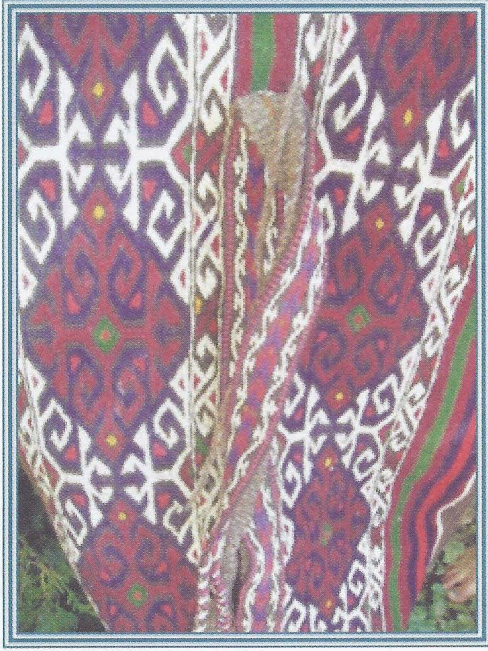

Foto. 9- Serik Töngüşlü yöreği, Esbab çuvalı, around 118x64 cm, ö.aydın, 2006.

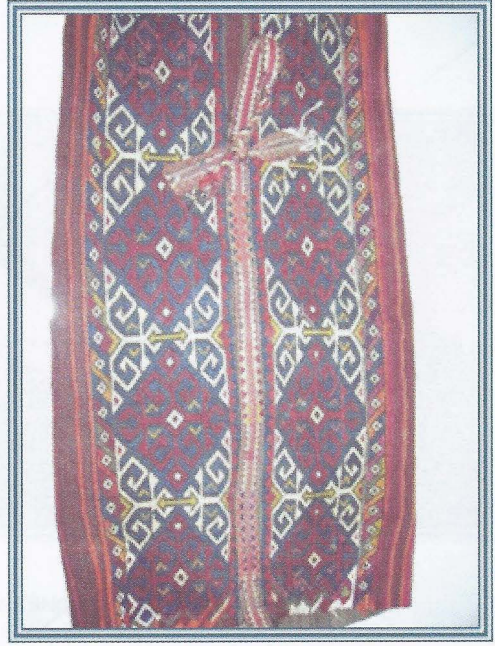

Foto.10- Serik Karadayı Köyü, Ala Çuval, 110x135 cm, ö.aydın, 2006.

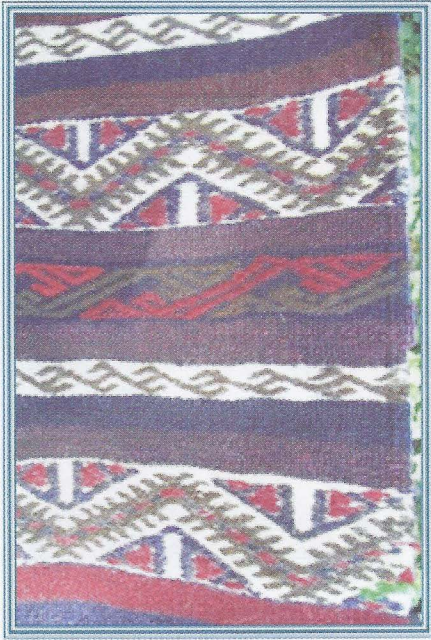

Foto. 11- Serik Karadayı Köyü, Oturgan çuval 120x67 cm, ö.aydın, 2006.

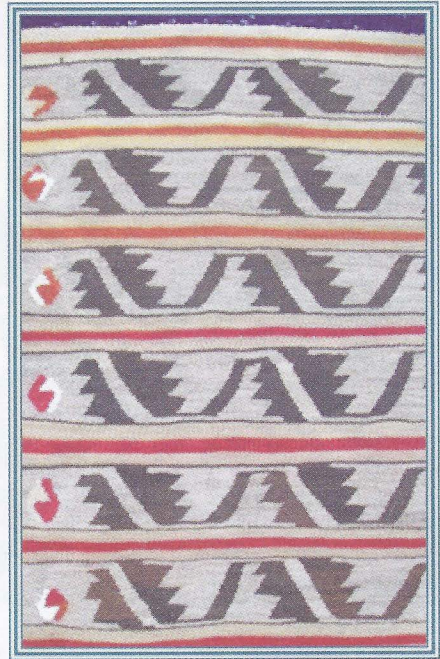

Foto.12- Serik Töngüşlü yöreği, Oturgan çuval, 120x70 cm,ö.aydın, 2006

Foto. 13-14- Duygu Kumbul'a ait kolan dokuma örnekleri, ö.aydın, 2006.

Foto. 15- Kontürlü kilim, atkı çözgü yün, 90 yıllık, 290x110 cm. eninde depeli motifi, kısa kenarda iki kertme sırası parmak sıralarının arasında karşılıklı koçboynuzu, koçboynuzları arasında altıgen motifler içinde kurback, yıldız, göbek, kelebek, çapraz ve esiran doldurma motifleri vardır. ö.aydın, 2006.

Foto. 16-Kilim, Eli belinde motifli, detay, Eczacı Mustafa Kumbul- Gonca Kumbul koleksiyonu, ö.aydın, 2006.

Foto. 17- Baldırlı kilim, bıçak, 17 toplu, ağzıgerik, kılıç, zaptiye, tımlı (sapsızbıçak) çapraz, yeldirme, karaburunayak motifleri ile süslüdür (Diş hekimi Cemal Kumbul'un annesine ait), ö.aydın, 2006.

Foto. 18,19- Kızıllı namazlağı, Altı kabarıklı parmak, koçboynuzu, pıtrak, elibelinde, kucaklaştırma, boncuk motifleriyle süsülü, ö.aydın, 2006

Foto. 20- Depeli kilim, Serik Karadayı Köyü, Hatice Kumbul dokuması, atkı ve çözgü: yün, kертme motif sırasının sınırladığı yedi sıra depeli motif tekrar etmektedir. Eli belinde (kız), nazar ve bukağı motifleri ile süslüdür, ö.aydın, 2006.

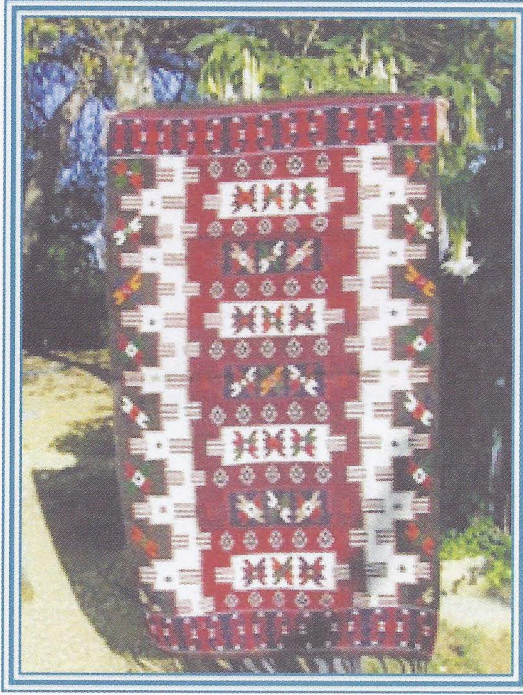

Foto. 21- Kızılı namazlağı, dört kabarı, koçboynuzu motifleriyle yüzü parmak, ö.aydın,2006.

Foto.22- Sili namazlağ, dokumanın ön ters yüzü pıtrak deseniyle süslü, süslü, ö.aydın, 2006.

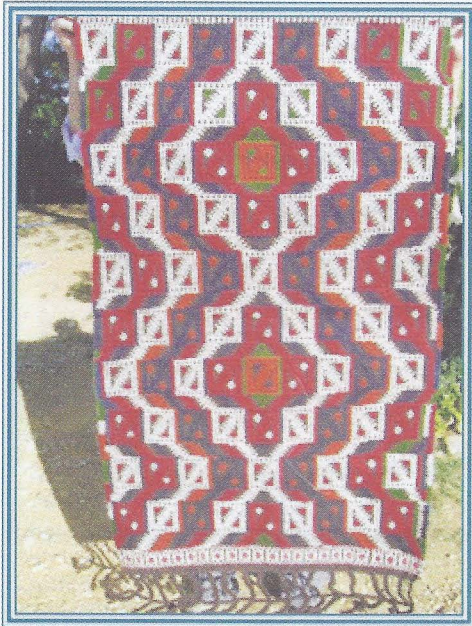

Foto. 23,24- Sili namazlağı, dokumanın ön yüzü ve saçak kısmı zemin keçi kılı motifler kuzu yününden oluşturulmuştur, ö.aydın, 2006.

Foto.25,26- Kuzu yününden dokunmuş ihram, ehram, ö.aydın, 2006.

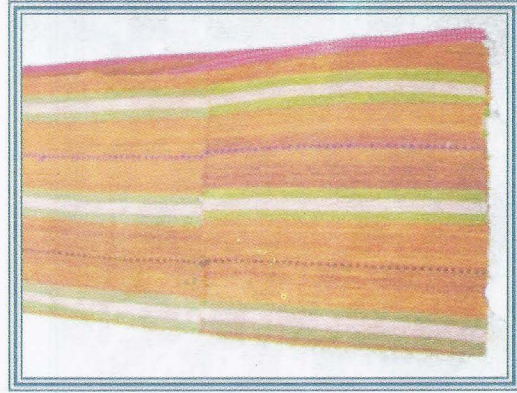

Foto. 27-28- Kuzu yününden dokunmuş ihram, ehram, ö. aydın, 2006.